

Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu

(Resmî Gazete ile yayımı : 5 . 7 . 1977 - Sayı : 15987)

No. :
2089

Kabul tarihi
20 . 6 . 1977

MADDE 1. — Bu Kanun 507 sayılı Kanuna tabi işyerleri ile 5590 sayılı Kanuna göre kurulmuş olan mesleki teşekküllere kayıtlı işyerlerine ve bu işyerlerinde çalıştırılan çırak, kalfa ve ustalara uygulanır.

Devlete bağlı kurumlarla, Kamu İktisadi Teşebbüsleri kendi bünyelerinde çırak okulları açabilirler. Bu okullarda uygulanacak yönetmelikler, Milli Eğitim Bakanlığı ile ilgili kuruluş tarafından müştereken hazırlanır.

MADDE 2. — Çıraklık Kurulu bu Kanun kapsamına alınacak veya çıkarılacak mahal ve sanatlar hakkında karar verir. Bu karar Milli Eğitim Bakanlığınca ilan edildikten sonra uygulanır.

Kanun kapsamı ile ilgili uygulamadan doğacak tereddüt ve anlaşmazlıklar, meslek kolunun bağlı olduğu teşekkülün mütalaası alınmak suretiyle Milli Eğitim Bakanlığınca karara bağlanır. Lüzum ve zaruret halinde Milli Eğitim Bakanlığı konuyu Çıraklık Kuruluna da götürebilir.

Kanun kapsamında bulunan veya yeniden alınacak olan bir işyerinde, kanunda belirtilen diğer şartlardan başka en az bir ustanın bulunması veya işyeri sahibi veyahut vekilinin bizzat usta olarak çalışması zorunludur.

MADDE 3. — Bu Kanuna göre çırak çalıştırmak isteyen işyeri sahibi veya kanuni temsilcisi alacağı çırak adayları için Mahalli Çıraklık Eğitimi Komitesine 7 işgünü içinde bilgi vermekle yükümlüdür.

MADDE 4. — Bu Kanuna tabi bir sanatı, o sanat için düzenlenen teorik ve pratik öğrenim programına göre o işyerinde öğrenmek amacı ile bir çıraklık sözleşmesi ile bir işyeri sahibinin hizmetine giren kimseye çırak denir. Ancak, aynı amaçla veli veya vasisinin yanında çalışanlardan çıraklık sözleşmesi aranmaz.

MADDE 5. — 1. Çırak olabilmek için, aşağıdaki nitelikleri ve şartları taşımak gerekmektedir.

- En az ilköğrenimini bitirmek,
- 12 yaşından küçük 18 yaşından büyük olmamak,
- Seçtiği sanatın gerektirdiği evsafi haiz olmak,

2. Bazı sanatlara alınacak çıraklarda aranacak en küçük yaşlarla en az öğrenim dereceleri Çıraklık Kurulunca tespit ve Milli Eğitim Bakanlığınca ilan olunur.

3. Çıraklık bir öğrenim dönemi olduğundan ilköğrenimini bitirmeyen ve fakat seçtiği sanatın gerektirdiği kabiliyetleri haiz bulunan kimseler, mahalli çıraklık eğitimi komitesinin muvafakati ile çırak olarak alınır, ancak bu gibilerinin kalfalık imtihanına girebilmeleri için çıraklık süresince okur - yazar olmaları şarttır.

MADDE 6. — Her sanatta çıraklık süresinin ne kadar olacağı Çıraklık Kurulunun mütalaası alınarak Milli Eğitim Bakanlığınca tespit ve ilan olunur.

MADDE 7. — Çıraklık süresinin muntazaman ve aralıksız olarak tamamlanması esastır. Çırağın mütaber ve gerçek sebeplerle bir yıl içindeki devamsızlığı 30 iş gününden fazla olduğu takdirde, fazlası çıraklık süresine eklenir.

MADDE 8. — Çırağın bu Kanuna göre çırak olmadan önce sanatı ile ilgili olarak elde ettiği bilgi ve tecrübe, zaman itibariyle Çıraklık Eğitimi Komitesi tarafından değerlendirilerek bu müddet çıraklık süresinden indirilebilir.

MADDE 9. — Çıraklığa bir tecrübe devresi ile başlanır. Bu devre sanatın özelliklerine göre 1 aydan az 2 aydan fazla olamaz. Bu süre içinde taraflar çıraklık sözleşmesini o mahaldeki Çıraklık Eğitimi Komite-

sine önceden bildirmek şartı ile ihbarsız ve tazminatsız olarak feshedebilirler. Tecrübe devresinin sona ermesi üzerine Çıraklık Sözleşmesi kesinleşir ve bu devre çıraklık süresinden sayılır.

MADDE 10. — Çırak olmak isteyenlerin müracaat, seçim ve işe alınmaları ile ilgili işlemlerin ve lüzumlu belgelerin ne olacağı, çırağa sanatını öğretmekle görevli ustaların yapacakları öğretimin usul ve tekniğini öğrenmelerini kolaylaştırmak amacı ile kısa süreli kursların açılması, bu kurslara ait programların düzenlenmesi, Çıraklık Sözleşmesinin şekil ve muhtevası ve tanzim tarzı Çıraklık Kurulunca hazırlanıp Millî Eğitim Bakanlığınca tasdik edilecek bir yönetmelikte gösterilir.

MADDE 11. — Bu Kanunda belirtilen esaslar dairesinde tertibolunan imtihanlarda başarı gösterip ustalık ehliyetnamesini haiz usta çalıştırmayan veya aynı niteliği taşımayan işyeri sahibi veya kanuni temsilcisi çırak alamaz ve yetiştiremez.

MADDE 12. — 1. Çırak bir öğrencidir. Bu Kanunun değinmediği hallerde diğer kanunlardaki çıraklıkla ilgili hükümler uygulanır.

2. Çıraklar işyerlerinde çalıştırılan kimseler sayısına ithal edilemezler.

MADDE 13. — İşyeri sahibi, çırağa işe başladığı gündün itibaren İş Kanunu gereğince tespit edilen asgari ücretin % 30'undan aşağı olmamak üzere ücret ödemekle yükümlüdür.

Bu ücret, her altı ayda bir çırağın ücretinin % 5'inden az olmamak üzere kademeli olarak artırılır.

Çıraklara verilen ücretler, her türlü vergiden muafır.

Çıraklar hakkında çıraklık süresince 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun iş kazalarıyla meslek hastalıkları ve hastalık sigortaları hükümleri uygulanır.

Bu ücretlere ait primlerin hesabı Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak yönetmelikle saptanır.

MADDE 14. — Çıraklar yetiştirilmek üzere emrine verildikleri işkolu nezaretçisi (işyeri sahibi, temsilcisi, ustası, kalfası veya benzeri kademeyi işgal edenin) çalışma saatlerine uygun şekilde çalıştırılırlar. Çıraklık süresinin son yılı hariç devamlı olarak yalnız çalışmalarına müsaade edilemez. Bu konuda 1475 sayılı İş Kanununun çocukları çalıştırma yasağı (madde 67) gece çalıştırma yasağı (madde 69) ve ağır ve tehlikeli işler (madde 78) hükümleri gözönünde bulundurulur. 507 sayılı Kanunun kapsamına giren işyerlerinde, çırağın veli veya kanuni mümessilinin ve mahalli çıraklık komitesinin muvafakati alınmak şartıyla çıraklar, saat 21'e kadar çalıştırılabilirler.

MADDE 15. — 1. İşyeri sahibi çıraklara bir sene öğrenimden sonra, yılda bir ay ücretli izin vermekle yükümlüdür.

2. Yıllık ücretli izinler sırasıyla ve çırağın yetiştirilmesi için açılan meslek kurslarının tatil edildiği aylarda verilir.

3. Gerçek mazeret ve önemli sebepler dolayısıyla işyeri sahibi çırağa ücretsiz izin verebilir. Bu mahiyetteki izinler yılda 30 iş gününden fazla sürdüğü takdirde çıraklık süresine eklenir.

4. Bu kanunla diğer kanunlardaki ücretli izinlere ait hükümler çeliştiği takdirde bunlardan çırak yararına olanları uygulanır.

BÖLÜM - I

Çıraklık Sözleşmesi

MADDE 16. — İşyeri sahibi veya temsilcisi çırak adayını çalıştırmaya başlamadan önce velisi veya kanuni mümessili ile 3 örnek yazılı bir çıraklık sözleşmesi yapmaya mecburdur.

Çırağın sözleşme süresi içinde reşit olması halinde de çıraklık sözleşmesi devam eder.

Çıraklık sözleşmesinin birer örneği taraflara, bir örneği de ilgili teşkilata verilir.

MADDE 17. — Çıraklık sözleşmesi çıraklık süresinin tamamlanmasıyla sona erer. Ancak, kalfalık imtihanında başarı gösteremeyenler çırak olarak çalışmaya devam ederler.

MADDE 18. — Aşağıdaki hallerde çıraklık sözleşmesi taraflarca feshedilebilir.

1. Çırak yönünden :

a) İşyeri sahibi gerçek kişi ise ölümü veya tüzelkişi ise iflası, işyerinin grev, lokavt diğer mücbir sebeplerden gayri bir sebeple faaliyetini aralıksız iki aydan fazla tatil etmesi veya işyerinin uzak bir yere nakli dolayısıyla çırağın işine devam etmesine maddi imkân kalmaması veyahut devamının ona ağır külfet yüklemesi,

b) Çırağın, mücbir bir sebep altında, işine devam etmesini fiilen imkânsız kılacak derecede uzak bir yere ailesi ile birlikte veya yalnız olarak ikametgâhını nakletmesi,

c) Çırağa, sanatını öğreten ustanın aralıksız olarak iki ay veya daha fazla süren hastalığı halinde yerine bir başkasının alınmaması,

d) İşyeri sahibi veya ustanın çırağa fena muamele ettiğinin veyahut çırağa karşı olan vazife ve vecibelerin yerine getirilmediğinin ilgili komitece tespit edilmesi,

e) Çırağa, sanatını öğreten ustanın ayrılması veya şeref ve haysiyeti muhil bir suçtan hapse mahkûm olması ve yerine başka bir ustanın getirilememesi,

f) Çırağın, hastalık ve sair sebepler dolayısıyla sanatını öğrenmeyi devamlı olarak engelleyen bir halin meydana gelmesi,

g) Çırağın, yaptığı işin veya işyerindeki durumunun onun sağlığı ve ahlaki bakımdan mahzurlu olduğunun sonradan anlaşılması,

h) Çırağın öğreneceği sanatın dışındaki işlerde çalıştırılığının çıraklık komitesince tespit edilmesi,

2. İşyeri sahibi bakımından :

a) Çırağın; işyeri sahibi, temsilcisi, ustası veya bunların aile üyelerinden birinin şeref ve namusuna dokunacak sözler sarf ettiğinin veya davranışlarda bulunduğu yahut bunlar hakkında şeref ve haysiyet kırıcı ve asılsız ihbar ve isnatlarda bulunduğu ilgili çıraklık komitesince tespit edilmesi,

b) Çırağın, işine okul veya kursa, izinsiz ve gerçek bir sebep olmaksızın devamsızlık göstermesi,

c) Çırağın, aralıksız iki ay veya daha fazla devamsızlığın mucip olan, yahut işyeri sahibinin, usta ve işyerindeki arkadaşlarının sağlığı bakımından tehlike arz eden bir hastalığa tutulması,

d) İşyeri sahibine karşı olan vecibelerini yerine getirmemesi,

e) İşyeri idaresinin çıraklarla ilgili hükümlerine aykırı harekette ısrar etmesi, idaresi bulunmayan işyeri için işyeri sahipleri veya ustanın koyduğu iş nizamını bozucu harekette bulunması,

f) Çıraklık Eğitimi Komitesince uygun görülecek diğer sebeplerin meydana çıkması.

MADDE 19. — İşyeri sahibinin değişmesi halinde, çıraklık sözleşmesi, iki tarafın muvafakati ile yürürlüğe devam eder.

BÖLÜM - II

Tarafların Görev ve Yükümlülükleri

MADDE 20. — İşyeri sahibinin çırağa karşı olan görev ve yükümlülükleri :

1. Çırağa, sözleşmede belirtilen o sanata ait öğrenim programını noksansız olarak uygulamak, onun çıraklık süresi sonunda yapılacak kalfalık imtihanını başarabilecek tarzda yetiştirilmesini sağlamak,

2. Çırağın, sanatı ile ilgili teorik meslek dersleri görmek üzere okul ve kurslara devamına müsaade etmek ve devamını kontrol altında bulundurmak,

3. Çırağı, sanatını öğrenmesi ile ilgili işlerde çalıştırmak,

4. Çıraklık sözleşmesinin tanzimini takibeden yedi iş günü içinde sözleşmenin bir örneğini mahalli çıraklık eğitimi komitesine, derneğe kayıtlı ise ilgili derneğe veya odaya vermek ve sicil numarasını alarak sözleşmeye yazmak,

5. Çırağın, izin, hastalık ve sair sebeplerle olan devamsızlığını sicil tutan derneğe ve mahalli çıraklık eğitimi komitesine bildirmek,
6. Her yıl sonunda çırağın sicil özetini ilgili dernekten veya odadan alarak çırağın veli veya kanuni mümessiline göndermek,
7. Çırağın, çıraklık süresini tamamladığına dair sicili tutan derneğin bildirmesinden sonra açılacak ilk kalfalık imtihanına girmesini sağlamak ve imtihan için gereken alet ve malzemeyi mahalli çıraklık eğitimi komitesinden temin etmek.

MADDE 21. — Çırağın işyeri sahibine karşı olan görev ve yükümlülükleri:

1. Sanatını muayyen yetiştirme programına uygun olarak olanca dikkat, gayret ve itinasıyla öğrenmeye, sanatında yeter derecede maharet elde etmeye ve çıraklık süresi içerisinde kalfa olmaya çalışmak,
2. Gerek işyerlerindeki pratik çalışma işine ve gerekse sanatı ile ilgili teorik meslek derslerini görmek üzere tayin edilen okul ve kurslara muntazam olarak devam etmek,
3. Çırağın yetiştirme ve öğrenme durum ve kabiliyetini tespit etmek üzere yapılacak deneme imtihanları ile kalfalık imtihanına girmek,
4. İşyerine ait sır ve özellikleri başkalarına söylememek.

BÖLÜM - III

Çırağın Yetiştirilmesi

MADDE 22. — Çıraklık, çırağın işe alınması ile başlar. Çırağın sanatını öğrenmesi için iş üzerinde bir öğrenci gibi çalışması şarttır.

MADDE 23. — Milli Eğitim Bakanlığı, mahalli çıraklık eğitimi komitelerinin ve Çıraklık Kurulunun mütalaasını almak suretiyle her sanata mahsus pratik ve teorik yetiştirme programlarını hazırlar. Bu programlarda her sanatın icrası için zaruri olan maharet ve işlemler, bunların öğretilme sıra ve süreleri ayrı ayrı gösterilir.

MADDE 24. — Teorik meslek dersleri programlarının çırağın sanatını etraflı bir şekilde öğrenmesine doğrudan doğruya yardımcı olacak konuları içine alması ve pratik çalışmalara paralel olarak işlenmesi gereklidir.

MADDE 25. — Çıraklar için haftada en çok 8 saatlik teorik ve pratik meslek kursları düzenlenir. Bu sürenin yarısı iş saatlerinde, yarısı da iş saatleri dışında uygulanır.

MADDE 26. — Çırağın yetiştirilmesi için lüzumlu okul ve kurs giderleri Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinde ayrı bir maddeye konulacak tahsisatla karşılanır.

MADDE 27. — Çırağın yetiştirilmesi ile ilgili hususlar Çıraklık Kurulunca hazırlanıp Milli Eğitim Bakanlığınca onaylanacak yönetmelikte belirtilir.

BÖLÜM - IV

Kalfalık ve Ustalık İmtihanları ve İmtihan Kurulları

MADDE 28. —1. Çırak, çıraklık süresinin sonunda bu süreyi tamamladığını tevsik şartı ile, kendi sanatı için tertiplenecek ilk kalfalık imtihanına girmek zorundadır.

2. Kalfalık imtihanının amacı, çırağın kendi sanatının ihtiva ettiği maharet ve işlemleri kâfi derecede bir emniyet ve ehliyetle ve yalnız başına icra ve ifaya muktedir olup olmadığı, sanatında kullanılan araç ve gereçlerin özellikleriyle bunların işlenmesi ve kullanılmasına ait lüzumlu sanat bilgilerine sahip bulunup bulunmadığı ve sanatı ile ilgili teorik meslek derslerinden kendisine öğretilen konuları iyice kavrayıp kavramadığı hususlarını tespit etmektir.

3. Kalfalık imtihanında başarı gösteremeyen çıraklar 17 nci madde hükmüne göre çırak olarak çalışmakla beraber, 6 ay sonra açılacak imtihana girme hakkını haizdirler. Bunda da başarı gösteremedikleri takdirde müteakip iki imtihana daha girebilirler. Bu suretle 4 defa yapılacak imtihan sonunda kalfa ehliyeti alamayan çıraklar imtihan haklarını kaybetmiş olurlar.

4. İlkokula dayalı ve en az iki yıl meslek öğrenimini veren okullardan mezun olanlar kalfalık imtihanına girebilirler.

MADDE 29. — 1. Kalfalık imtihanı her sanat için Çıraklık Kurulunca tespit edilecek tarihlerde ve yerlerde yapılır.

2. Kalfalık imtihan kurulları, mahalli Çıraklık Eğitimi Komitelerince aşağıdaki müesseselerden aday gösterilecek 10 kişi arasından valilikçe seçilecek 5 asıl, 5 yedek üyeden meydana gelir. Kurul üyeleri aralarında bir başkan seçer.

- a) Mahalli çıraklık eğitimi komitesinden bir asıl, bir yedek,
- b) İlgili dernek üyelerinden üç asıl, üç yedek,
- c) Milli Eğitim Bakanlığı temsilcisi bir asıl, bir yedek.

3. İmtihan kurullarında aşağıda belirtilmiş olan kimseler görev alamazlar.

- a) Çırağın veli veya kanuni mümessili ile üçüncü dereceye kadar olan akrabaları.
- b) Çırağın çalıştığı işyeri sahibi veya kanuni temsilcisi, çırağı yetiştiren ustası.

Yukarıda belirtilmiş bulunan üyeler imtihan heyeti toplanmadan önce keyfiyeti imtihan kurulu başkanına bildirmeye mecburdurlar.

4. Çıraklar kalfalık imtihanlarına, buldukları şehirlerde girmeye mecburdurlar. Çıraklık Eğitimi Komitesi lüzum gördüğü takdirde başka bir yerde imtihan girebilirler.

MADDE 30. — Kendi sanatında kalfa ehliyet belgesi almamış olanların kalfa unvanı ile çalışmaları yasaktır.

MADDE 31. — Kalfalık imtihanı, sanatın özelliğine göre çıraklık süresinde verilen teorik ve pratik bilgilerden yapılır. İmtihanlar Çıraklık Kurulunun hazırlayacağı ve Milli Eğitim Bakanlığının onaylayacağı yönetmeliğe göre yapılır.

MADDE 32. — 507 sayılı Kanuna tabi işyerlerinde çalışan çıraklar kalfa belgesi aldıktan sonra, iki yıllık süre içinde çalıştığı işyeri sahibinin veya vekilinin muvafakatini almadan başka bir işyerine giremezler.

Ancak, bu süre içinde kalfanın ayrılmasını gerektiren gerçek sebepler mevcut ise bu husus ilgili çıraklık komitesince tespit olunur ve taraflara bildirilir.

Tespit olunan durum kalfanın ayrılmasını gerektirdiği takdirde, işyeri sahibi veya kanuni temsilcisi kalfaya yazılı bir muvafakatname verir. Kalfa bu belgeyi aldıktan sonra işinden ayrılır ve çalışacağı işyeri sahibine mezkur belgeyi vermek suretiyle yeni işine başlar.

MADDE 33. — 1. Kalfa ehliyet belgesini aldıktan sonra sanatında en az üç yıl kalfa olarak fiilen çalışmış olan ve bu süre içinde açılacak geliştirme kurslarına devam ederek başarı göstermiş bulunanlar, kendi sanatları için açılacak ustalık imtihanına girebilirler.

2. İmtihanda başarı gösteremeyen kalfalar bundan sonra açılacak ustalık imtihanına girmeyi arzu ettikleri takdirde bu husustaki müracaatlarını yazılı olarak ilgili çıraklık kuruluna bildirirler. Kurullar bu müracaatları nazara alır ve durumu imtihan gününden en az otuz gün önce ilgiliye ve imtihan kurulu başkanına intikal ettirirler.

3. Lise dengi mesleki ve teknik öğretim okulları mezunlarına imtihansız ustalık belgesi verilir.

MADDE 34. — 1. Ustalık imtihanı, her sanat için Çıraklık Kurulunca lüzum gösterilecek ve Milli Eğitim Bakanlığınca onaylanacak yerlerde teşkil edilecek imtihan kurulları tarafından yapılır. Ustalık imtihan kurulları, mahalli çıraklık eğitimi komitesince aşağıdaki müesseselerden aday gösterilecek 14 kişi arasından valilikçe seçilecek 7 asıl ve 7 yedek üyeden meydana gelir. Başkan Milli Eğitim Bakanlığınca atanır.

- a) Milli Eğitim Bakanlığı teşkilatından iki temsilci,
- b) Adayın işgal ettiği kendi mesleki kuruluşundan iki temsilci,

- c) Ticaret ve Sanayi Odasından bir temsilci,
(Ticaret ve Sanayi Odasının ayrı ayrı kurulduğu yerlerde ilgili oda temsilcisi)
d) Mahalli Esnaf Dernekleri Birliğinden bir temsilci.

2. Ustalık imtihan kurullarında bu kanunun 29 ncu maddesinin üçüncü fıkraya ve bentlerinde zikri geçen kimseler görev alamazlar.

MADDE 35. — Ustalık imtihanının amacı adayın sanatının gerektirdiği yetki ile bütün maharet ve işlemlerin tam bir ehliyet ve müstakilen icraya muktedir ve sanatı ile ilgili olan lüzumlu bütün teorik meslek bilgilerine sahip olup olmadığını tespit etmektir.

MADDE 36. — İmtihani kazanan kalfalara ustalık ehliyetnamesi verilir. Ehliyetnamenin şekli, Milli Eğitim Bakanlığı ve sanatkâr teşkilatının en üst kademesindeki kuruluşla birlikte tespit edilir. Ehliyetname, imtihan kurulu üyeleri tarafından imzalandıktan ve valilikçe onaylandıktan sonra ilgili sanatkâr teşkilatı tarafından verilir.

Kalfalık ehliyetnameleri de aynı usul ve esaslar dairesinde tanzim, imza ve tevzi edilir.

MADDE 37. — 1. Ustalık ehliyetnamesi, sahibinin o sanatta tam manasıyla ehil olduğunu ve (Usta) unvanını taşıyabileceğini bildiren bir belgedir. Bu belgeye sahip olmayanların (Usta) unvanı ile çalışmalarını ve çalıştırılmaları yasaktır.

2. Ancak, ustalık ehliyetnamesine sahip olanlar müstakilen iş yapmak üzere işyeri açabilir. İşyeri açan ustalar ehliyetnamelerini işyerine asmakla zorunludurlar.

MADDE 38. — Yabancı memleketlerden alınmış olan kalfalık, ustalık veya dengi belgelerin Çıraklık Kurulunun mütalaası alınarak muadeleti Milli Eğitim Bakanlığınca karara bağlanır.

MADDE 39. — Kalfalık ve ustalık imtihan kurullarına seçilecek üyelerin nitelikleri, görev ve süreleri ile kalfa ve usta olacakların imtihan şekil ve usulleri, imtihanda başarı derece ve şartları, imtihan hakları, zamanları, yerleri vesair hususlar Milli Eğitim Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikte belirtilir.

MADDE 40. — İmtihan yönetmeliği hükümlerinin ihlâli veya imtihan kurulları üyelerinin görevlerini kötüye kullanmaları halinde Milli Eğitim Bakanlığı imtihanı iptal eder ve en kısa bir süre içinde yenilenmesini sağlar.

MADDE 41. — Kalfalık ve ustalık imtihanları ile ilgili idari masraflar 26 nci maddeye göre Milli Eğitim Bakanlığının Bütçesine konacak tahsisattan karşılanır.

MADDE 42. — Bu Kanuna göre usta unvanını alanlardan yapı kalfası olanların vasıfları, ne şekilde yetiştirilebilecekleri, yetkileri ve sorumlulukları Bayındırlık, İmar ve İskân ve Milli Eğitim bakanlıkları tarafından müştereken hazırlanacak bir yönetmelikle tespit olunur.

BÖLÜM - V

Teşkilat

MADDE 43. — Çıraklık Kurulu aşağıdaki kuruluşların temsilcilerinden teşekkül eder :

1. Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarı veya Yardımcısı,
2. Milli Eğitim Bakanlığının ilgili genel müdürlüğü temsilcisi,
3. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Küçük Sanatlar Dairesi Başkanı veya Yardımcısı,
4. Çalışma Bakanlığı Temsilcisi,
5. Ticaret Bakanlığı Temsilcisi,
6. Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Konfederasyonu Başkanı veya Temsilcisi,
7. Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Temsilcisi,
8. En çok işçiyi temsil eden İşçi Sendikaları Konfederasyonu Temsilcisi,

MADDE 44. — Kurulun Başkanı Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarı veya Yardımcısıdır. Kurulun sekreterlik işleri Milli Eğitim Bakanlığınca tespit edilecek bir genel müdürlükçe yürütülür.

MADDE 45. — Kurul en az üç ayda bir defa başkanın çağrısı ile veya lüzumu halinde üyelere üçüncü istegi üzerine toplanır. Kurul gündemdeki konuları görüşerek karara bağlar. Kararlar çoğunlukla alınır.

MADDE 46. — Çıraklık Kurulu aşağıdaki işleri görür :

1. Gerek bu Kanun gerekse bu Kanuna göre çıkarılacak olan yönetmelikler hükümlerinin uygulanması, kontrol ve denetlenmesini ve bu amaçla diğer Bakanlık ve kuruluşlarla işbirliğini sağlamak,
2. Çırağın, kalfanın ve ustanın yetiştirilmesi, imtihanlarının yapılması, imtihan komisyonlarının kurulması ve çalışmasını gösteren yönetmelikleri hazırlamak ve Milli Eğitim Bakanlığınca sunmak,
3. Lüzumu halinde gerekli göreceği kısa ve uzun süreli ihtisas komisyonları kurmak ve onların çalışmalarını değerlendirmek,
4. Çıraklık sözleşmelerinin modelini hazırlamak,
5. Mesleklere ve kademelere göre imtihan günlerini, yerlerini ve usullerini tespit etmek,
6. Bu Kanun hükümlerini yerine getirmek üzere gerekli diğer işleri yapmak.

MADDE 47. — Çıraklık Kurulunun uygun göreceği şehirlerde kurulca alınacak kararın yayımı tarihinden itibaren en geç 6 ay içinde Milli Eğitim Bakanlığınca mahalli çıraklık eğitimi komiteleri kurulur. Bu komiteler aşağıdaki kurumların temsilcilerinden teşekkül eder.

1. Milli Eğitim müdürü veya temsilcisi,
2. Esnaf ve Sanatkarlar Dernekleri Birliği Başkanı veya temsilcisi,
3. Mahalli Esnaf ve Sanatkarlar Dernekleri Birliği Başkanlar Meclisince seçilecek üç temsilci,
4. Ticaret ve Sanayi Odası temsilcisi,
5. Milli Eğitim Müdürlüğünce meslek okullarından seçilecek bir temsilci.

MADDE 48. — Çıraklık Eğitimi Komitesinin birinci başkanı Milli Eğitim Müdürü veya temsilcisi, ikinci başkanı mahallin birlik başkanıdır. Gerekirse komite toplantılarına başkanın isteği ile müşavir üyeler de alınabilir.

MADDE 49. — Çıraklık Eğitimi Komitesi, gerekli gördüğü hallerde meslek komiteleri ile ihtisas komiteleri kurarak mesleğin gelişmesini sağlamaya çalışır.

MADDE 50. — Toplantıya katılan komite başkan ve ikinci başkanı ve üyelere ve müşavir üyelere, meslek ve ihtisas komitelerinde çalışanlara ve imtihan kurulu üyelerine kamu hukuku veya özel hukuk hükümlerine tabi yerlerde veya işlerde çalışıp çalışmadıklarına bakılmaksızın yollukları ve memur olmayanlar için huzur hakları Milli Eğitim Bakanlığı bütçesine bu maksatla konacak ödenekten ödenir. Bu ödemelerin miktarı Maliye ve Milli Eğitim Bakanlığınca tespit edilir.

Komitelerin büro işleri Milli Eğitim Bakanlığınca teşkilâtının o mahaldeki en yüksek derece ve mevkiideki idari temsilcisi tarafından tespit edilecek mahalde yürütülür.

MADDE 51. — Komite üyeleri, komitenin çalışma tarzı ve faaliyeti ile ilgili hususlar Milli Eğitim Bakanlığınca hazırlanacak yönetmeliğin komitelere ait bölümünde belirtilir.

BÖLÜM - VI

Cezai Hükümler

MADDE 52. — Bu Kanunun, 13, 14, 15, 16, 20, 30, 32 ve 37 nci maddelerindeki hükümleri yerine getirmeyenler, 500 liradan 1 000 liraya kadar para cezası ile cezalandırılır.

Tekerrürü halinde cezalar iki kat hükmolünür.

Para cezasının takdiri mahalli çırakkh eğitimi komitesine aittir. Verilen cezaya 7 gün zarfında Sulh Ceza Mahkemesine itiraz edilebilir, itiraz edilmeyen cezalar kesinleşir. Kesinleşen ceza miktarı 15 gün içinde mahalli vergi dairesine ödenir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Aşağıdaki şartları haiz bulunanlar bu kanunun o şehirde uygulanmaya başlandığı tarihten itibaren üç yıl içinde açılacak kalfalık ve ustalık imtihanlarına girmeye mecburdurlar.

1. Kalfalık imtihanına girebilmek için :

a) İmtihana girecekleri sanatta, o sanat için bu kanuna göre tespit edilecek çırakkh süresinin en az 1,5 misli çalışmış olduklarını usulüne uygun olarak tevsik etmek,

b) Okur - yazar olmak.

2. Ustalık imtihanına girebilmek için :

a) İmtihana girecekleri sanatta, o sanat için bu kanuna göre tespit edilecek çırakkh ve kalfalık süreleri toplamının en az 1,5 misli çalışmış olduklarını usulüne uygun olarak tevsik etmek,

b) Okur - yazar olmak.

GEÇİCİ MADDE 2. — Yapılacak kalfalık ve ustalık imtihanlarında başarı gösterenlere usulüne göre (kalfalık belgesi) veya (ustalık belgesi) verilir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar mevcut mevzuat esasları dairesinde kalfalık ve ustalık belgeleri almış bulunanların belgeleri kalfalık ve ustalık imtihan kurullarınca uydukları derecelere göre değiştirilir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanunun uygulanmaya girdiği tarihte meslek ve sanatını bizahtih usta durumunda yöneten ve aynı zamanda işyeri sahibi olarak en az 2 sene çalışmış olanlara usta ehliyeti imtihansız olarak verilir. Ancak durumlarının mesleki teşekküllerden alınacak ve Çırakkh Eğitimi Komitesince uygun bulunacak bir belge ile tevsiki şarttır.

MADDE 53. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 54. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Cilt	Millet Meclisi		Cilt	Cumhuriyet Senatosu	
	Birleşim	Sayfa		Birleşim	Sayfa
1	27	119	29	27	666
20	108	118	32	44	280
22	26	431		46	342:373
	27	487:488			Görüşülemeden kanunlaştı.
23	33	126:145			
	36	237,266,299:302			

I - Gereççeli 358 S. Sayılı basmayazı Millet Meclisinin 33 ncü Birleşimine, 685 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosunun — Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu kanunu; Millet Meclisi Plan, Cumhuriyet Senatosu Mali ve İktisadi İşler, Anayasa ve Adalet, Milli Eğitim - Gençlik ve Spor ve Kültür, Sosyal İşler ve Bütçe ve Plan komisyonlarından kurulan geçici komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/11.